

MINISTERSTWO EDUKACJI
NARODOWEJ

Remigiusz Kutyla

Wykonywanie fotografii plenerowych 313[01].Z3.03

Poradnik dla nauczyciela

Wydawca

**Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy
Radom 2007**

Recenzenci:

mgr inż. Piotr Terlecki Prokopowicz
mgr Marek Likszet

Opracowanie redakcyjne:

mgr Remigiusz Kutyla

Konsultacja:

mgr Zdzisław Sawaniewicz

Poradnik stanowi obudowę dydaktyczną programu jednostki modułowej „Wykonywanie fotografii plenerowych” 313[01].Z3.03 zawartego w modułowym programie nauczania dla zawodu fototechnik.

Wydawca

Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2007

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Wymagania wstępne	5
3. Cele kształcenia	6
4. Przykładowe scenariusze zajęć	7
5. Ćwiczenia	12
5.1. Narzędzia i sprzęt do wykonywania zdjęć plenerowych i reportażowych	12
5.1.1. Ćwiczenia	12
5.2. Zasady wykorzystania różnych rodzajów oświetlenia w fotografowaniu krajobrazu, architektury i w fotografii reportażowej	14
5.2.1. Ćwiczenia	14
5.3. Zasady kompozycji, estetyki i aranżacji planu fotograficznego w fotografii plenerowej	18
5.3.1. Ćwiczenia	18
5.4. Zasady kompozycji, estetyki i aranżacji planu fotograficznego w zdjęciach architektonicznych	21
5.4.1. Ćwiczenia	21
5.5. Wykonywanie zdjęć reportażowych	24
5.5.1. Ćwiczenia	24
6. Ewaluacja osiągnięć ucznia	27
7. Literatura	43

1. WPROWADZENIE

Przekazuję Państwu Poradnik dla nauczyciela, który będzie pomocny w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w szkole kształcącej w zawodzie „Fototechnik” – jednostka modułowa 313[01].Z3.03: Wykonywanie fotografii plenerowych.

W poradniku zamieszczono:

- wymagania wstępne czyli wykaz umiejętności, jakie uczeń powinien mieć już ukształtowane, aby bez problemów mógł korzystać z poradnika,
- cele kształcenia, wykaz umiejętności, jakie uczeń opanuje podczas zajęć,
- przykładowe scenariusze zajęć,
- propozycje ćwiczeń, które mają na celu wykształcenie u uczniów umiejętności praktycznych,
- ewaluację osiągnięć ucznia z dwoma narzędziami pomiaru dydaktycznego,
- wykaz literatury, z jakiej uczniowie mogą korzystać podczas nauki.

Wskazane jest, aby zajęcia dydaktyczne były prowadzone różnymi metodami ze szczególnym uwzględnieniem:

- pokazu z objaśnieniem (instruktażem),
- ćwiczeń praktycznych,
- metody projektów,
- tekstu przewodniego.

Formy organizacyjne pracy uczniów mogą być zróżnicowane, począwszy od samodzielnej pracy uczniów do pracy zespołowej.

W celu przeprowadzenia sprawdzianu wiadomości i umiejętności ucznia, nauczyciel może posłużyć się zamieszczonym w rozdziale 6 zestawem zadań testowych. W tym rozdziale podano również:

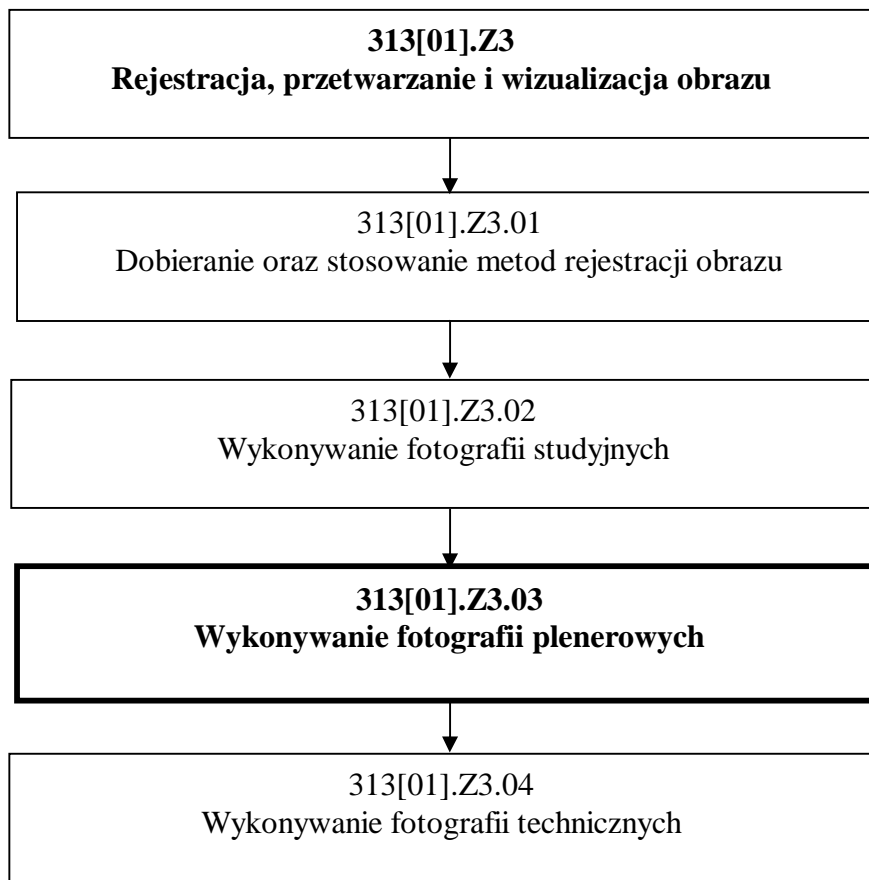
- plan testu w formie tabelarycznej,
- punktacje zadań,
- propozycje norm wymagań,
- instrukcję dla nauczyciela,
- instrukcję dla ucznia,
- kartę odpowiedzi,
- zestaw zadań testowych.

Pozytywnie rozwiązane przez ucznia sprawdziany osiągnięć oraz załączony do oceny w formie „portfolio” efekt realizacji ćwiczeń (wykonane fotografie) stanowił będzie dowód, że uczeń potrafi zrealizować zdanie zawodowe polegające na prawidłowym wykonywaniu zdjęć plenerowych.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

W trakcie realizacji ćwiczeń należy zwrócić szczególną uwagę na przestrzeganie regulaminów, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz instrukcji przeciwpożarowych wynikających z prowadzonych prac. Przepisy te uczeń poznał już wcześniej a niektóre pozna w trakcie nauki. Jeśli uczeń będzie posługiwał się urządzeniami znajdującymi się pod napięciem wskazane jest krótkie przypomnienie zasad obchodzenia się z tymi urządzeniami! W czasie pracy poza terenem szkoły zwróćcie Państwo uwagę na przestrzeganie przepisów ruchu drogowego oraz dbałość o ochronę środowiska naturalnego.

Należy pamiętać, że uzupełnieniem tego poradnika jest „Poradnik dla ucznia”, w którym między innymi zamieszczono materiał nauczania, stanowiący podbudowę do realizacji ćwiczeń.

Schemat układu jednostek modułowych

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Przystępując do realizacji programu jednostki modułowej uczeń powinien umieć:

- stosować zasady bezpieczeństwa i higieny pracy i przestrzegania zasad zachowania się podczas wykonywania ćwiczeń wykonywanych w warunkach plenerowych poza szkołą w tym stosowania się do przepisów ruchu drogowego,
- określać warunki oświetleniowe,
- wykorzystywać elementy wiedzy o sztuce przy wykonywaniu zdjęć plenerowych,
- kształtować formę i kompozycję obrazu,
- dobierać narzędzia i sprzęt do określonych prac fotograficznych,
- wykonywać zdjęcia z zastosowaniem różnego sprzętu fotograficznego i wykonać podstawowe czynności fotograficzne a w szczególności:
 - posługiwać się aparatami fotograficznymi: lustrzanką średnioformatową, lustrzanką małoobrazkową, lustrzanką cyfrową, cyfrowym aparatem kompaktowym z możliwością ręcznych ustawień parametrów,
 - stosować obiektywy wymienne,
 - posługiwać się elektroniczną lampą błyskową,
 - posługiwać się światłomierzem z możliwością pomiaru zarówno światła odbitego jak i padającego,
 - wykonywać prace fotograficzne metodami tradycyjnymi i cyfrowymi, w tym wykonywać kopie pozytywowe wykonanych zdjęć,
 - dobierać czułości matrycy w aparacie cyfrowym oraz rozdzielczość i sposób zapisu obrazu,
- określać zasady wykonywania zdjęć reportażowych, krajobrazu i architektury (patrz jednostka 313[O1].02),
- rozpoznawać rodzaje materiałów światłoczułych oraz inne materiały fotograficzne,
- oceniać przydatność materiałów światłoczułych do rejestracji informacji obrazowej w danych warunkach oświetleniowych,
- dobierać optymalną metodę rejestracji obrazu oraz sprzęt i materiały do wykonywania prac fotograficznych w danych warunkach,
- przetwarzać informację obrazową z wykorzystaniem technik informatycznych,
- wykonywać podstawowe prace i procesy technologiczne racjonalnie gospodarując użyciem materiałów a także z zachowaniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska,
- organizować stanowisko pracy fotografa z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i ergonomii pracy,
- posługiwać się terminologią zawodową w kontaktach z klientami i dokumentowaniu prac fotograficznych,
- korzystać z różnych źródeł informacji,
- magazynować, przechowywać i dokumentować materiały fotograficzne zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami,
- dokonywać archiwizacji wykonanego zdjęcia poprzez naklejenie go na odpowiednie podłoże i opatrzenie właściwym opisem.

Jeśli nauczyciel uzna, że któreś z umiejętności wymagają powtórzenia materiału nauczania, to należy zrobić to przed przystąpieniem do realizacji niniejszej jednostki modułowej.

3. CELE KSZTAŁCENIA

W wyniku realizacji programu jednostki modułowej uczeń powinien umieć:

- określić zasady obsługi sprzętu fototechnicznego stosowanego w fotografii plenerowej,
- obsłużyć sprzęt stosowany w chemicznych i elektronicznych technikach obrazowania,
- określić przydatność materiałów promienioczułych do rejestracji informacji obrazowej w fotografii plenerowej,
- zorganizować prace fotograficzne w plenerze,
- dobrać sprzęt fotograficzny do wykonania zdjęć plenerowych,
- zastosować odpowiednie filtry w fotografii plenerowej i reportażowej,
- dobrać materiały w zależności od techniki fotografii i przeznaczenia obrazu,
- dobrać parametry rejestracji obrazu do rodzaju i przeznaczenia obrazu,
- dobrać rodzaj obiektywów fotograficznych do techniki zdjęć i zamierzonych efektów,
- określić zasady realizacji zdjęć reportażowych, architektury i detali architektonicznych,
- zastosować ogólne zasady kompozycji obrazu fotograficznego w fotografii plenerowej, reportażowej i architektury,
- zastosować różne plany zdjęciowe w fotografii plenerowej, reportażowej i architektury,
- zastosować oświetlenie naturalne, sztuczne i mieszane w fotografii krajobrazu, reportażowej i architektury,
- wykonać zdjęcia krajobrazu, reportażowe i architektury z zastosowaniem różnego sprzętu fotograficznego,
- wykonać zdjęcia architektury wysokich budynków z korekcją perspektywy,
- wykonać zdjęcia krajobrazu w trudnych warunkach pogodowych,
- wykonać zdjęcia nocne w plenerze,
- zastosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

4. PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJĘĆ

Scenariusz zajęć 1

Osoba prowadząca

Modułowy program nauczania: Fototechnik 313[01]

Moduł: Rejestracja, przetwarzanie i wizualizacja obrazu 313[01].Z3

Jednostka modułowa: Wykonywanie fotografii plenerowych 313[01].Z3.03

Temat: Wykonanie zdjęć budowli sakralnej z zastosowaniem kompozycji frontalnej i skośnej.

Cel ogólny: Określenie i dobór miejsca fotografowania oraz kompozycji zdjęcia architektury.

Po zakończeniu zajęć edukacyjnych uczeń potrafi:

- opisać jak na oddanie wizerunku obiektu architektonicznego wpływa fotografowanie z perspektywy frontalnej a jak ze skośnej,
- wykonać zdjęcia z takiej perspektywy patrzenia, która najlepiej odda bryłowatość budynku lub budowli.

Metody nauczania–uczenia się:

- prelekcja na temat prostych zasad kompozycji w fotografii architektury,
- ćwiczenia praktyczne.

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- praca indywidualna, praca w zespołach dwuosobowych, nie więcej niż 15 osób w grupie.

Czas: 3 godziny dydaktyczne.

Środki dydaktyczne:

- komputer PC,
- zestaw książek z dziedziny fotografii architektury a w tym pozycje: H. Latoś „1000 słów o fotografii”, Mierzecka J., Fotografowanie zabytków i dzieł sztuki, Dederko W., Fotografowanie architektury,
- prezentacja multimedialna na temat podstaw kompozycji wykonana przez nauczyciela,
- cyfrowy aparat kompaktowy lub aparat cyfrowy typu lustrzanka jednoobiektywowa z obiektywem standardowym lub zoom z zakresem ogniskowej zawierającym ogniskową standardową (1 aparat na zespół 2 osobowy),
- sprzęt i materiały do wykonania wydruku wykonanych zdjęć,
- kartki formatu A4, długopis, taśma dwustronnie klejąca, nożyczki (po 1 szt. dla każdego ucznia).

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym zorganizowanym poza szkołą oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia, które powinno być realizowane indywidualnie.
2. Nauczyciel przypomina uczniom treści z zakresu kadrowania zdjęć, których tematem są obiekty architektoniczne.
3. Nauczyciel dokonuje podziału uczniów na zespoły (2 osobowe) i wyznacza zadania: „Proszę zaplanować jaki sprzęt będzie potrzebny do wykonania ćwiczenia, dokonać wyboru i sprawdzenia działania sprzętu, spakować go i zabrać w teren”.

4. Nauczyciel z uczniami wychodzą w teren i dokonują wyboru obiektu do fotografowania.
5. Uczniowie w zespołach mają za zadanie na zmianę wykonać zdjęcia (każdy, co najmniej po 1 z każdego ujęcia).
6. Uczniowie zajmują pozycje na wprost fotografowanego obiektu, dokonują pomiaru warunków naświetlania i ustawiają je w aparacie oraz wykonują zdjęcia.
7. Uczniowie dokonują zmiany stanowiska zdjęciowego (na pozycję skośną w stosunku do fotografowanego obiektu) dokonują ponownie pomiaru warunków naświetlania i ustawiają je w aparacie oraz wykonują zdjęcia.
8. Nauczyciel z uczniami wracają do szkoły.
9. Uczniowie przenoszą zdjęcia do komputera i dokonują ich selekcji.
10. Uczniowie drukują wykonane zdjęcia – każdy uczeń wykonuje po 2 wydruki przedstawiające widok obiektu w kompozycji frontalnej i skośnej.
11. Uczniowie przyklejają za pomocą taśmy dwustronnie klejącej zdjęcia do jednego arkusza A4 i opisują, z jakiej perspektywy wykonywali poszczególne zdjęcia i na którym z nich lepiej została oddana bryłowatość budowli.
12. Uczniowie porządkują stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia.
13. Nauczyciel sprawdza i ocenia poprawność wykonania zdjęć i zgodności opisu.
14. Nauczyciel dokonuje podsumowania treści i sposobu wykonywanego ćwiczenia prezentując efekty pracy poszczególnych zespołów i ogólnie omawia trudności, z jakimi uczniowie mieli do czynienia podczas wykonywania ćwiczenia.

Zakończenie zajęć

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenia, wskazuje jakie nowe umiejętności zostały wykształcone, jakie wystąpiły nieprawidłowości i jak ich unikać w przyszłości.

Praca domowa

Wyszukaj w Internecie zdjęcia architektury w ujęciu skośnym i frontalnym i napisz:

- 1) Do jakich celów stosuje się w Internecie zdjęcia architektury w ujęciu frontalnym?
- 2) Czy częściej spotyka się zdjęcia obiektów architektonicznych fotografowanych z zastosowaniem kompozycji skośnej czy frontalnej?

Sposób uzyskania informacji zwrotnej od ucznia po zakończonych zajęciach:

Każdy z uczniów wypowiada się krótko na temat czy zajęcia były prowadzone w sposób ciekawy i zrozumiały.

Scenariusz zajęć 2

Osoba prowadząca

Modułowy program nauczania: Fototechnik 313[01]

Moduł: Rejestracja, przetwarzanie i wizualizacja obrazu 313[01].Z3

Jednostka modułowa: Wykonywanie fotografii plenerowych 313[01].Z3.03

Temat: Wykonanie zdjęcia reportażowego z użyciem światła lampy błyskowej bezpośrednio i pośrednio oświetlającej fotografowane osoby.

Cel ogólny: Wykonanie zdjęcia reportażowego z użyciem lampy błyskowej.

Po zakończeniu zajęć edukacyjnych uczeń potrafi:

- wykonać zdjęcie reportażowe z użyciem lampy błyskowej oświetlającej temat bezpośrednio i pośrednio,
- posługiwać się lampą błyskową podczas fotografowania w pomieszczeniach w ten sposób aby jej światło na zdjęciu sprawiało wrażenie światła zastanego.

Metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład na temat fotografowania z lampą błyskową,
- ćwiczenia praktyczne.

Formy organizacyjne pracy uczniów:

- praca w zespołach 3–4-osobowych, nie więcej niż 10 osób w grupie.

Czas: 2 godziny dydaktyczne.

Środki dydaktyczne:

- komputer PC z podstawowym oprogramowaniem do obróbki zdjęć,
- lustrzanka cyfrowa,
- systemowa lampa błyskowa dla danego typu aparatu o liczbie przewodniej minimum 35,
- ekran odbijający światło właściwy do danego typu lampy (1 szt. na zespół),
- kartka białego papieru A4 o gramaturze minimum 160 g/m², 2 gumki recepturki (1 komplet na zespół),
- sprzęt i materiały umożliwiające wydruk zdjęć,
- arkusze A4 o gramaturze min 160 g/m², taśma dwustronnie klejąca, nożyczki, długopis (po 1 szt. na ucznia).

Przebieg zajęć:

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia, które powinno być realizowane w zespołach 3–4-osobowych.
2. Uczniowie czytają treści nauczania i zapoznają się z tematyką ćwiczenia, którego treść brzmi:
Z odległości 2-2,5 metra wykonaj 3 zdjęcia dwóch osób wręczających sobie dowolny przedmiot. Zdjęcia wykonaj w stosunkowo ciemnym, niezbyt wysokim pomieszczeniu (o wysokości 2.5-3 metrów) z białym sufitem w następujący sposób: pierwsze zdjęcie wykonaj z użyciem światła lampy błyskowej oświetlającej temat bezpośrednio, drugie zdjęcie z użyciem światła lampy błyskowej oświetlającej temat pośrednio poprzez odbicie światła wyłącznie od sufitu, trzecie zdjęcie z użyciem światła lampy błyskowej

- oświetlającej modela pośrednio poprzez odbicie światła od sufitu i jednocześnie od niedużego ekranu odbijającego umieszczonego na lampie.
3. Nauczyciel omawia z uczniami cel i sposób wykonania ćwiczenia (miniwykład).
 4. Uczniowie sprawdzają kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla zdjęć reportażowych z użyciem lampy błyskowej (zgodnie z tematyką ćwiczenia).
 5. Uczniowie zapoznają się z poszczególnymi elementami wyposażenia stanowiska ćwiczeniowego oraz udostępnionymi instrukcjami obsługi sprzętu fotograficznego.
 6. Uczniowie w zespołach planują sposób wykonania ćwiczenia a także ustalają, kto i w jakim momencie pełni rolę fotografa a kto modela.
 7. Uczniowie planują w formie pisemnej (lub schematu) jakie efekty może dać każdy z 3 wariantów oświetlenia.
 8. Uczniowie dobierają z zestawu wyposażenia odpowiedni sprzęt fotograficzny do wykonywania ćwiczenia (aparat, lampa błyskowa, ekran odbijający, biała kartka papieru, gumki recepturki).
 9. Uczeń przejmuje sprzęt i zaczyna wykonywać pracę gdzie pozostali spełniają rolę modeli. Jeden z członków zespołu zapisuje, jakim sposobem ustawienia oświetlenia lampy błyskowej posługiwał się przy fotografowaniu kolejnych ujęć.
 10. Uczeń wykonuje pierwsze zdjęcie z lampą skierowaną na wprost – światło pada na modeli bezpośrednio, równoległe do osi optycznej obiektywu.
 11. Uczeń wykonuje drugie zdjęcie z lampą skierowaną w stronę sufitu.
 12. Uczeń wykonuje trzecie zdjęcie z lampą skierowaną w stronę sufitu, lecz dodatkowo zaopatrzoną w mały ekran (wielkości 2-4 razy większej od powierzchni świecenia reflektora lampy błyskowej) – część światła odbija się od ekraniku zamontowanego na lampie a część światła odbija się od sufitu.
 13. Uczniowie 2, 3 i 4 kolejno wykonują te same operacje (punkty 9 – 12).
 14. Nauczyciel obserwuje wykonywanie ćwiczenia i w razie potrzeby na bieżąco wykonuje korektę pracy uczniów.
 15. Uczniowie przenoszą zdjęcia do komputera i dokonują opisu sposobu ustawienia oświetlenia lampy błyskowej, nanoszą numery plików ze zdjęciami im odpowiadającymi.
 16. Uczniowie (każdy osobno) wybierają po 3 zdjęcia odpowiadające poleceniu zawartemu w temacie ćwiczenia.
 17. Nauczyciel sprawdza poprawność wyborów i ewentualnie zaleca dokonanie powtórnego wyboru.
 18. Uczniowie wykonują po 3 kopie pozytywowe ze zdjęć odpowiadających tematowi ćwiczenia.
 19. Uczniowie umieszczają wykonane kopie pozytywowe na jednym arkuszu A4 i zaopatrują podpisami, jakiej metody oświetlenia użyto przy którym zdjęciu.
 20. Uczniowie, na osobnej kartce papieru pisemnie dokonują krótkiej analizy oświetlenia na każdym zdjęciu i uzasadniają, które ze zdjęć uważają za wizualnie najlepsze.
 21. Uczniowie porządkują miejsce pracy i przedstawiają pracę do oceny.
 22. Nauczyciel zbiera wykonane prace i dokonuje oceny komentując w obecności ucznia poprawność wykonania ćwiczenia.
 23. Uczniowie dołączają ocenione prace do teczki z portfolio.

Zakończenie zajęć

Nauczyciel dokonuje podsumowania efektów ćwiczeń w całej grupie wskazując etapy wykonania ćwiczenia, które sprawiały najmniej i najwięcej problemów podczas pracy. Wskazuje na sposób rozkładu oświetlenia w każdym z wykonywanych wariantów.

Praca domowa

Wyszukaj w prasie codziennej zdjęcia reportażowe, które mogły być wykonane podobnymi sposobami jak w wykonywanym przed chwilą ćwiczeniu. Przynieś je na następne zajęcia i omów na forum grupy, jakiego sposobu oświetlenia lampą błyskową użyto podczas fotografowania przedstawionych przez Ciebie zdjęć.

Sposób uzyskania informacji zwrotnej od ucznia po zakończonych zajęciach:

Krótką ankietą ewaluacyjną.

5. ĆWICZENIA

5.1. Narzędzia i sprzęt do wykonywania zdjęć plenerowych i reportażowych

5.1.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Dobierz aparat i sprzęt dodatkowy do wykonania metodą cyfrową zdjęcia krajobrazu. Docelowy format zdjęcia to druk wielkoformatowy 80x150 cm.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zastanowić się i zanotować:
 - jakie szczególne warunki występują podczas fotografowania krajobrazu określonego w temacie ćwiczenia,
 - jakie warunki techniczne powinna spełniać wykonana usługa,
- 3) sporządzić listę sprzętu potrzebnego do wykonania zadania,
- 4) uzasadnić pisemnie wybór poszczególnych elementów wyposażenia,
- 5) przedstawić listę do oceny nauczycielowi,

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- pokaz z objaśnieniem,
- praca metodą eksperymentu (z wykorzystaniem tekstu przewodniego),
- indywidualne ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- różne rodzaje aparatów cyfrowych – aparaty kompaktowe, lustrzanki,
- statyw, wężyki spustowe, pilot do zdalnego wyzwalania migawki,
- barwne filtry zdjęciowe,
- światłomierze ręczne,
- zeszyt i przybory do pisania.

Ćwiczenie 2

Wybierz aparat fotograficzny i sprzęt dodatkowy do wykonania zdjęć reportażowych w plenerze oświetlonym bezpośrednim światłem słonecznym.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) sporządzić zestaw potrzebnego sprzętu na kartce papieru,
- 3) dokonać wyboru sprzętu,
- 4) dokonać prezentacji na forum grupy,
- 5) poprosić nauczyciela o komentarz i ocenę.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- pokaz z objaśnieniem,
- praca w 2–3-osobowych zespołach,
- ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- różne rodzaje aparatów cyfrowych – kompaktowe, hybrydowe, lustrzanki,
- różne rodzaje lamp błyskowych,
- zestaw akcesoriów dodatkowych: statywy ciężkie i lekkie, monopod, filtry zdjęciowe, wężyki, piloty, ekrany odbijające itp.

5.2. Zasady wykorzystania różnych rodzajów oświetlenia w fotografowaniu krajobrazu, architektury i w fotografii reportażowej

5.2.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wykonaj zdjęcie tego samego motywu krajobrazu w dzień słoneczny oraz w dzień pochmurny. Zdjęcia wykonaj techniką barwnej fotografii cyfrowej zapisując zdjęcia jako RAW.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją przygotowaną przez nauczyciela dotyczącą pracy metodą projektu,
- 3) sporządzić plan wykonania zdjęć w warunkach określonych w ćwiczeniu,
- 4) uzgodnić z nauczycielem etapy realizacji przedstawionego mu projektu,
- 5) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia wyszczególnioną w instrukcji realizacji projektu,
- 6) dobrać sprzęt i materiały do warunków wykonywania ćwiczenia,
- 7) wyjść kilkakrotnie w plener w godzinach zgodnych z harmonogramem realizacji projektu,
- 8) wybrać fragment krajobrazu, wykonać 3 zdjęcia o każdej zadanej porze dnia,
- 9) wrócić do pracowni i przenieść zdjęcia do pamięci komputera,
- 10) dokonać obróbki cyfrowej obrazów zapisanych jako RAW - polegającej na korekcie balansu bieli, skorygowane pliki zapisać je jako JPEG lub TIFF,
- 11) wykonać kopie pozytywowe z co najmniej trzech wersji barwnych uzyskanych z pliku RAW, opisać z podaniem wniosków i dołączyć do portfolio,
- 12) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 13) zaprezentować efekty realizacji projektu na forum grupy (lider zespołu lub upoważniony członek zespołu).

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- metoda projektu lub ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- aparaty cyfrowe posiadające możliwość zapisu RAW np. cyfrowy aparat kompaktowy o rozdzielczości min. 5 mln. pikseli i z obiektywem zoom,
- statyw - 1 szt. na zespół,
- instrukcje obsługi aparatu i programu do obróbki plików RAW - 1 szt. na zespół,
- komputer z odpowiednim oprogramowaniem do obróbki plików RAW,
- drukarka atramentowa z fotograficzną jakością wydruku, drukarka termosublimacyjna, digilab.

Ćwiczenie 2

Wykonaj zdjęcie tego samego obiektu architektonicznego, z tego samego miejsca przy bezpośrednim świetle słonecznym i przy zachmurzeniu.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) ustalić z nauczycielem technikę wykonania ćwiczenia,
- 3) sporządzić plan wykonania zdjęć w warunkach określonych w ćwiczeniu,
- 4) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym zorganizowanym poza szkołą oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 5) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 6) wybrać sprzęt do wykonania zdjęć w istniejących (przy wykonywaniu ćwiczenia) warunkach atmosferycznych,
- 7) zaplanować i uzgodnić z nauczycielem wyjście w plener,
- 8) wyjść w teren i dokonać wyboru obiektu,
- 9) uzyskać zgodę na fotografowanie od administratora obiektu,
- 10) dokonać pomiaru światła,
- 11) ustawić warunki ekspozycji,
- 12) wykonać zdjęcia odpowiadające tematowi ćwiczenia,
- 13) wrócić do pracowni,
- 14) wykonać kopie pozytywowe poprzez wydruk lub kopiowanie (odpowiednio do użytej techniki zdjęciowej),
- 15) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 16) wykonane zdjęcia nakleić na kartkę A4, dołączyć do portfolio wraz z opisem wykonania ćwiczenia oraz wnioskami,
- 17) przedstawić pracę nauczycielowi do oceny.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- metoda projektu.

Środki dydaktyczne:

- różne rodzaje aparatów fotograficznych: lustrzanka średnioformatowa, lustrzanka małoobrazkowa, lustrzanka cyfrowa, cyfrowy aparat kompaktowy,
- materiały zdjęciowe (typ i czułość) do używanego sprzętu i panujących warunków oświetleniowych,
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- osłona przeciwsłoneczna (po 1 do każdego typu obiektywu),

- sprzęt i materiały do wykonania kopii pozytywowych oraz przybory i materiały do wykonania załącznika do portfolio (karton arkusz A4 o gramaturze min. 160 g/m², taśma klejąca, nożyczki, nożyk itp.).

Ćwiczenie 3

Wykonaj co najmniej 3 zdjęcia reportażowe w terenie, przy bezpośrednim świetle słonecznym z wykorzystaniem techniki błysku dopełniającego. Wykonaj pierwsze zdjęcie z odległości około 1,5 metra, drugie – 3 metry, trzecie 5-6 metrów. Ćwiczenie wykonaj techniką fotografii tradycyjnej z użyciem barwnej błony negatywowej.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej, zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 2) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 3) zapoznać się z poszczególnymi elementami wyposażenia stanowiska ćwiczeniowego oraz udostępnionymi instrukcjami obsługi sprzętu fotograficznego,
- 4) zaplanować w formie pisemnej sprzęt i materiały fotograficzne potrzebne do wykonania ćwiczenia,
- 5) dobrać z zestawu wyposażenia sprzęt fotograficzny do wykonywania fotografii reportażu, dla warunków określonych w temacie ćwiczenia,
- 6) dobrać z zestawu wyposażenia materiały fotograficzne do wykonywania fotografii reportażu, dla warunków określonych w temacie ćwiczenia,
- 7) uzgodnić z nauczycielem wyjście w teren (np. na boisko szkolne),
- 8) zapakować sprzęt do torby reporterskiej i wyjść w teren,
- 9) uzgodnić z członkami zespołu kolejność: kto najpierw fotografuje a kto służy jako model,
- 10) przygotować sprzęt do wykonania ćwiczenia,
- 11) ustawić się odpowiednio pod słońce w stosunku do fotografowanych modeli i wykonać serię zdjęć zgodnie z warunkami określonymi w temacie ćwiczenia,
- 12) dokonać zamiany w zespole – kolejni członkowie zespołu powtarzają czynności z punktu 11,
- 13) wrócić z nauczycielem do pracowni i wywołać błonę negatywową, wybrać odpowiednie ujęcia i wykonać powiększenia pozytywowe w formacie 9x13 cm,
- 14) nakleić wszystkie 3 zdjęcia na arkusz papieru A4 i zaopatrzyć komentarzem podsumowującym wykonanie ćwiczenia – czy na wszystkich zdjęciach twarze fotografowanych osób są dobrze widoczne (jeśli nie to dlaczego),
- 15) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 16) przedstawić pracę do oceny nauczycielowi,
- 17) uczestniczyć aktywnie w dyskusji podsumowującej realizację ćwiczenia,
- 18) dołączyć pracę do portfolio zawierającego efekty ćwiczeń tej jednostki modułowej.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- praca w zespołach 2–3-osobowych.

Środki dydaktyczne:

- różne rodzaje tradycyjnych aparatów fotograficznych,
- zestaw książek i czasopism z dziedziny fotografii,
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- statyw, monopod (co najmniej 1 na zespół),
- światłomierze (minimum 1 szt. na grupę),
- osłona przeciwsłoneczna (po 1 szt. do każdego dostępnego obiektywu),
- lampy błyskowe, systemowe do poszczególnych typów aparatów o różnej mocy,
- materiały zdjęciowe negatywowe barwne o różnych czułościach i typach do odpowiednich aparatów (typ 120 i 135) – komplet na zespół,
- sprzęt i materiały umożliwiające wywołanie błon negatywowych i wykonanie kopii pozytywowych,
- kartki A4 o gramaturze minimum 160 g/m², gumka recepturka, taśma dwustronnie przylepna, nożyczki.

5.3. Zasady kompozycji, estetyki i aranżacji planu fotograficznego w fotografii plenerowej

5.3.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wykonaj techniką cyfrową, trzy zdjęcia krajobrazu miejskiego z trzech różnych miejsc odległych od siebie o max. 3 metry.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) sporządzić plan wykonania zdjęć w warunkach określonych w ćwiczeniu,
- 3) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 4) zaplanować technikę zdjęciową,
- 5) zaplanować i uzgodnić z nauczycielem wyjście w plener,
- 6) wyjść w plener, wybrać fragment pejzażu miejskiego,
- 7) dokonać pomiaru warunków naświetlania i ustawić je w aparacie,
- 8) wykonać zdjęcia odpowiadające tematyce ćwiczenia,
- 9) wrócić do pracowni i przenieść zdjęcia do pamięci komputera, dokonać selekcji,
- 10) wykonać kopie pozytywowe,
- 11) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 12) dołączyć zdjęcia do portfolio wraz z opisem cech charakterystycznych wykonanych kadrów.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia indywidualne.

Środki dydaktyczne:

- cyfrowa lustrzanka lub kompaktowy aparat cyfrowy,
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- osłona przeciwsłoneczna – po 1 szt. dla każdego obiektywu,
- sprzęt i materiały do wykonania kopii pozytywowych,
- przybory i materiały do wykonania załącznika do portfolio (karton, taśma klejąca, nożyczki, nożyk itp.).

Ćwiczenie 2

Wykonaj techniką cyfrową zdjęcie panoramiczne przedstawiające krajobraz miejski i obejmujące minimum 1/4 horyzontu.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym zorganizowanym w plenerze oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 3) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 4) dokonać wyboru odpowiedniego sprzętu,
- 5) zaplanować i uzgodnić z nauczycielem wyjście w plener,
- 6) wyjść w plener, wybrać fragment pejzażu,
- 7) ustawić aparat na statywie i wypoziomować,
- 8) zmierzyć i ustawić w aparacie warunki naświetlania,
- 9) wykonać szereg zdjęć przesuając aparat o odpowiednią wartość kąta widzenia (według instrukcji aparatu lub programu komputerowego),
- 10) wrócić do pracowni i przenieść zdjęcia do pamięci komputera, dokonać selekcji,
- 11) dokonać komputerowego (lub w aparacie) połączenia zdjęć w panoramę,
- 12) wykonać kopie pozytywowe (np. wydrukować),
- 13) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 14) dołączyć do portfolio wykonane zdjęcie panoramiczne wraz z opisem wykonania ćwiczenia.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- pokaz z objaśnieniem,
- praca w 2–3-osobowych zespołach,
- ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- lustrzanka cyfrowa, cyfrowy aparat kompaktowy,
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów, statyw z poziomica,
- osłona przeciwsłoneczna -1 szt. na każdy obiektyw,
- sprzęt i materiały do wykonania kopii pozytywowych oraz przybory i materiały do wykonania załącznika do portfolio (karton, taśma klejąca, nożyczki, nożyk itp.),
- komputer PC z oprogramowaniem do łączenia zdjęć w panoramę.

Ćwiczenie 3

Wykonaj zdjęcie obiektu architektonicznego we mgle posługując się tradycyjną czarno-białą techniką zdjęciową.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym zorganizowanym poza szkołą oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 3) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 4) zaplanować i uzgodnić z nauczycielem wyjście teren,
- 5) wybrać materiał zdjęciowy,
- 6) wybrać odpowiedni obiekt architektoniczny, uzyskać zgodę na fotografowanie,
- 7) dokonać pomiaru warunków ekspozycji i z uwzględnieniem odpowiedniej poprawki, ustawić je w aparacie,
- 8) skadrować i wykonać zdjęcie,
- 9) wrócić do pracowni, wywołać materiał negatywowy i wykonać kopie pozytywowe,
- 10) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 11) wybrać najatrakcyjniejsze zdjęcie, nakleić na arkusz A4 a wybór krótko uzasadnić,
- 12) przedstawić pracę nauczycielowi do oceny,
- 13) umieścić pracę jako załącznik do portfolio.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- pokaz z objaśnieniem,
- praca w 2–3-osobowych zespołach,
- ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- aparat fotograficzny tradycyjny
- obiektywy wymienne,
- filtry zdjęciowe barwne do fotografii czarno-białej,
- statyw (1 szt. na zespół),
- wężyk z blokadą lub pilot (1 szt. na zespół),
- sprzęt i materiały umożliwiające wywołanie materiału negatywowego i wykonanie kopii pozytywowych,
- przybory i materiały do wykonania załącznika do portfolio (karton, taśma klejąca, nożyczki, nożyk itp.).

5.4. Zasady kompozycji, estetyki i aranżacji planu fotograficznego w zdjęciach architektonicznych

5.4.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wykonaj techniką cyfrową zdjęcie kościoła z dwiema frontowymi wieżami tak wybierając stanowisko zdjęciowe i sprzęt, aby widoczne było zniekształcenie perspektywiczne polegające na zbiegu linii perspektywy ku górze kadru. Dokonaj poprawnej komputerowej korekcji zniekształceń perspektywicznych.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym zorganizowanym poza szkołą oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 3) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 4) wybrać lustrzany lub kompaktowy aparat cyfrowy z odpowiednim do tematyki ćwiczenia obiektywem,
- 5) zaplanować i uzgodnić z nauczycielem wyjście w plener,
- 6) wyjść w plener,
- 7) wybrać obiekt,
- 8) wybrać stanowisko zdjęciowe właściwe do tematyki ćwiczenia,
- 9) dokonać pomiaru warunków naświetlania i ustawić je w aparacie,
- 10) wykonać zdjęcia z zachowaniem zaleceń zawartych w tematyce ćwiczenia,
- 11) wrócić do pracowni, przenieść zdjęcia do pamięci komputera PC,
- 12) wykonać korektę perspektywy przy użyciu komputera PC z odpowiednim oprogramowaniem,
- 13) wykonać wydruki zdjęcia przed i po zabiegu korekty perspektywy,
- 14) nakleić zdjęcia na kartkę A4 i opisać czynności podejmowane w celu realizacji ćwiczenia oraz ocenić efekty pracy,
- 15) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 16) przedstawić wykonaną pracę nauczycielowi do oceny,
- 17) dołączyć pracę do portfolio.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia indywidualne.

Środki dydaktyczne:

- różne rodzaje cyfrowych aparatów fotograficznych: lustrzanka cyfrowa, cyfrowy aparat kompaktowy,
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- osłona przeciwsłoneczna (po 1 do każdego typu obiektywu),
- komputer PC z oprogramowaniem umożliwiającym korygowanie perspektywy,
- sprzęt i materiały do wykonania wydruków (np. drukarka z materiałami eksploatacyjnymi),
- arkusz A4 o gramaturze min. 160 g/m², taśma dwustronnie klejąca, nożyczki, nożyk itp.

Ćwiczenie 2

Wykonaj w odstępach 10 minutowych sześć zdjęć tego samego obiektu architektonicznego z tego samego stanowiska zdjęciowego i w tym samym kadrze. Rozpocznij sesję zdjęciową równo o zachodzie słońca. Do wykonania ćwiczenia użyj cyfrowej techniki zdjęć barwnych z ustawieniem funkcji balansu bieli na wartość określającą pochmurne niebo.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym zorganizowanym poza szkołą oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 3) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 4) zaplanować i uzgodnić z nauczycielem wyjście w plener,
- 5) dobrać sprzęt zdjęciowy do tematu, jeśli potrzeba - statyw, wężyk itp. (po 1 szt. na zespół) obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- 6) wyjść w plener i wybrać stanowisko zdjęciowe,
- 7) dokonać pomiaru i ustawienia warunków ekspozycji,
- 8) wykonać szereg zdjęć zgodnie z tematem ćwiczenia dokonując pomiaru i ustawienia warunków ekspozycji przed wykonaniem każdego ze zdjęć,
- 9) wrócić do pracowni,
- 10) wrócić do pracowni i przenieść zdjęcia do pamięci komputera, dokonać selekcji,
- 11) wykonać pozytywowe kopie zdjęć, jeśli to możliwe, w digilabie z blokadą korekcji barwy ustaloną dla pierwszego zdjęcia,
- 12) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 13) wykonane zdjęcia nakleić na kartkę A4 i dołączyć do portfolio wraz z dokładnym opisem każdego zdjęcia będącego częścią ćwiczenia,
- 14) napisać wnioski jak zmienia się tonalność i kolorystyka zdjęć w zależności od czasu po zachodzie słońca,
- 15) przedstawić pracę do oceny nauczycielowi.

Zalecane metody nauczania-uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia indywidualne.

Środki dydaktyczne:

- różne rodzaje aparatów cyfrowych (po 1 szt. dla każdego ucznia),
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- osłona przeciwsłoneczna (po 1 do każdego typu obiektywu),
- sprzęt umożliwiający wykonanie kopii pozytywowych oraz przybory i materiały do wykonania załącznika do portfolio (karton, taśma klejąca, nożyczki, nożyk itp.).

5.5. Wykonywanie zdjęć reportażowych

5.5.1. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wykonaj 3 zdjęcia samochodów przejeżdżających koło szkoły w taki sposób, aby na pierwszym zdjęciu uzyskać efekt zamrożenia ruchu, na drugim uzyskać efekt poruszonego tła oraz względnie ostry, nieporuszony wizerunek samochodu a na trzecim zdjęciu uzyskaj poruszony obraz samochodu przy prawidłowo (ostro i stabilnie) odwzorowanym tle.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 3) uzgodnić z nauczycielem technikę zdjęciową do realizacji tego ćwiczenia,
- 4) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 5) zapoznać się z poszczególnymi elementami wyposażenia stanowiska ćwiczeniowego oraz udostępnionymi instrukcjami obsługi sprzętu fotograficznego,
- 6) zaplanować w formie pisemnej sprzęt i materiały fotograficzne potrzebne do wykonania ćwiczenia,
- 7) dobrać z zestawu wyposażenia odpowiedni sprzęt fotograficzny do wykonywania fotografii, dla warunków określonych w temacie ćwiczenia,
- 8) dobrać z zestawu wyposażenia odpowiednie materiały fotograficzne do wykonywania fotografii, dla warunków określonych w temacie ćwiczenia,
- 9) uzgodnić z nauczycielem wyjście w teren (np. przed szkołę),
- 10) zapakować sprzęt do torby reporterskiej i wyjść we wcześniej zaplanowane miejsce,
- 11) wybrać stanowisko zdjęciowe,
- 12) przygotować sprzęt do wykonania ćwiczenia,
- 13) zmierzyć i ustawić warunki naświetlania dla każdego z kolejno wykonywanych zdjęć,
- 14) ustawić się odpowiednio w stosunku do fotografowanego samochodu i wykonać serię zdjęć zgodnie z warunkami określonymi w temacie ćwiczenia,
- 15) wrócić z nauczycielem do pracowni i wywołać materiał negatywowy (lub przenieść zdjęcia do komputera) dokonać wyboru odpowiednich ujęć i dokonać powiększeń pozytywowych lub wydruków zdjęć w formacie 9x13 cm,
- 16) nakleić wszystkie 3 zdjęcia na arkusz papieru A4 i zaopatrzyć komentarzem podsumowującym wykonanie ćwiczenia – w jaki sposób uzyskałeś efekty zgodnie z zaleceniami zawartymi w poleceniu wykonania ćwiczenia,
- 17) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia,
- 18) przedstawić pracę do oceny nauczycielowi,
- 19) uczestniczyć aktywnie w dyskusji podsumowującej realizację ćwiczenia,
- 20) dołączyć pracę do portfolio zawierającego efekty ćwiczeń tej jednostki modułowej.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- indywidualne ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- komputer PC z podstawowym oprogramowaniem do obróbki zdjęć,
- różne rodzaje aparatów fotograficznych, m.in.: lustrzanka średnioformatowa, lustrzanka małoobrazkowa, lustrzanka cyfrowa, kompaktowy aparat cyfrowy,
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów, statyw lub monopod, światłomierze, osłony przeciwsłoneczne,
- materiały zdjęciowe negatywowe barwne o różnych czułościach i typach,
- sprzęt i materiały umożliwiające wykonanie wydruków lub kopii pozytywowych,
- kartki A4 o gramaturze minimum 160 g/m², taśma dwustronnie przylepna, nożyczki.

Ćwiczenie 2

Wykonaj serię 3-5 zdjęć reportażowych w miejscu publicznym (stołówce, świetlice, bibliotece itp.) zwracając uwagę na to aby elementy widoczne w tle nie zaburzały odbioru treści zdjęcia a jednocześnie informowały widza o charakterze otoczenia w którym wykonano zdjęcie. Zdjęcia wykonaj techniką tradycyjną na barwnym materiale negatywowym.

Wskazówki do realizacji

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia nauczyciel powinien omówić zakres i technikę wykonania ćwiczenia z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Uczeń powinien:

- 1) przeczytać materiał nauczania z poradnika dla ucznia i poszerzyć wiadomości z literatury uzupełniającej,
- 2) zapoznać się z instrukcją bezpieczeństwa i regulaminem pracy na stanowisku ćwiczeniowym oraz ze sposobem wykonania ćwiczenia,
- 3) sprawdzić kompletność wyposażenia stanowiska pracy do realizacji ćwiczenia, zgodnie z listą wyposażenia dla tego stanowiska,
- 4) zapoznać się z poszczególnymi elementami wyposażenia stanowiska ćwiczeniowego oraz udostępnionymi instrukcjami obsługi sprzętu fotograficznego,
- 5) zaplanować w formie pisemnej sprzęt potrzebny do wykonania ćwiczenia,
- 6) zaplanować zastosowanie oświetlenia podczas realizacji zdjęć (zastane, błyskowe, mieszane),
- 7) dobrać z zestawu wyposażenia sprzęt fotograficzny do wykonywania fotografii reportażu, dla warunków określonych w temacie ćwiczenia,
- 8) uzgodnić z nauczycielem wyjście do biblioteki szkolnej,
- 9) zapakować sprzęt do torby reporterskiej i wyjść do miejsca wykonywania zdjęć,
- 10) uzgodnić z członkami zespołu kolejność: kto najpierw fotografuje a kto służy jako model,
- 11) wejść do biblioteki, uzyskać zgodę nauczyciela bibliotekarza i przygotować sprzęt do wykonania ćwiczenia oraz zająć odpowiednie miejsca (fotograf i modele),
- 12) dokonać pomiaru światła i odpowiednio do nich ustawić warunki ekspozycji,
- 13) wykonać serię zdjęć zgodnie z poleceniem zawartym w temacie ćwiczenia,

- 14) dokonać zamiany w zespole – kolejni członkowie zespołu powtarzają czynności z punktów 11–13,
- 15) wrócić z nauczycielem do pracowni, wywołać materiał negatywowy, wybrać odpowiednie klatki i dokonać powiększeń pozytywowych w formacie 9x13 cm,
- 16) nakleić co najmniej 2 zdjęcia na arkusz papieru A4 i zaopatrzyć komentarzem czy i w jakim stopniu udało się zrealizować założenie zawarte w poleceniu do ćwiczenia,
- 17) uporządkować stanowisko pracy po realizacji ćwiczenia i przedstawić pracę do oceny nauczycielowi,
- 18) uczestniczyć aktywnie w dyskusji podsumowującej realizację ćwiczenia,
- 19) dołączyć pracę do portfolio zawierającego efekty ćwiczeń tej jednostki modułowej.

Zalecane metody nauczania–uczenia się:

- miniwykład,
- pokaz z objaśnieniem,
- indywidualne ćwiczenia praktyczne.

Środki dydaktyczne:

- zestaw książek i czasopism z dziedziny fotografii,
- różne rodzaje tradycyjnych aparatów fotograficznych: lustrzanka średnioformatowa i małoobrazkowa,
- materiały zdjęciowe negatywowe barwne o różnych czułościach i typach do odpowiednich aparatów (typ 135 i 120),
- obiektywy wymienne do poszczególnych typów aparatów,
- monopod lub statyw (co najmniej 1 na zespół), światłomierz (minimum 1 szt. na grupę),
- lampy błyskowe o różnej mocy, systemowe do poszczególnych typów aparatów,
- ekran odbijający światło odpowiedni typem do lampy błyskowej lub zamiennie biała kartka papieru o gramaturze min. 160 g/m² oraz gumki recepturki (1 szt. na zespół),
- sprzęt i materiały umożliwiające wywołanie materiałów negatywowych i wykonanie kopii pozytywowych,
- taśma dwustronnie przylepna, nożyczki.

6. EWALUACJA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Przykłady narzędzi pomiaru dydaktycznego

Test dwustopniowy do jednostki modułowej „Wykonywanie fotografii plenerowych”

Test składa się z 20 zadań wielokrotnego wyboru:

- zadania od 1 do 15 są z poziomu podstawowego,
- zadania od 16 do 20 są z poziomu ponadpodstawowego.

Punktacja zadań: 0 lub 1 punkt

Za każdą prawidłową odpowiedź uczeń otrzymuje 1 punkt. Za złą odpowiedź lub jej brak uczeń otrzymuje 0 punktów.

Proponuje się następujące normy wymagań – uczeń otrzyma następujące oceny szkolne:

- dopuszczający – za rozwiązanie co najmniej 7 zadań z poziomu podstawowego,
- dostateczny – za rozwiązanie co najmniej 12 zadań z poziomu podstawowego,
- dobry – za rozwiązanie 16 zadań, w tym co najmniej 3 z poziomu ponadpodstawowego,
- bardzo dobry – za rozwiązanie 19 zadań, w tym co najmniej 4 z poziomu ponadpodstawowego.

Klucz odpowiedzi: 1. b, 2. c, 3. c, 4. b, 5. a, 6. d, 7. d, 8. c, 9. d, 10. b, 11. c, 12. b, 13. d, 14. a, 15. d, 16. c, 17. d, 18. c, 19. a, 20. b.

Plan testu

Nr zad.	Cel operacyjny (mierzone osiągnięcia ucznia)	Kategoria celu	Poziom wymagań	Poprawna odpowiedź
1	Wybrać z podanych poniżej określenie zabieję perspektywy	B	P	b
2	Wyjaśnić, kiedy stosuje się metodę wielokrotnego błysku	B	P	c
3	Wybrać rysunek, który odpowiada sztafażowi	A	P	c
4	Określić dlaczego pliki RAW mogą okazać się bardzo przydatne przy wykonywaniu zdjęć plenerowych	B	P	b
5	Wybrać rodzaj oświetlenia do fotografowania wnętr obiektów architektonicznych	B	p	a
6	Wyjaśnić, w jakim celu w fotografii architektury stosujemy technikę zdjęć panoramicznych pionowych	B	P	d

7	Wyjaśnić, na czym polega metoda błysku dopełniającego w fotografii reportażowej	B	P	d
8	Zdefiniować jaki rodzaj zdjęć nazywamy zdjęciami reportażowymi	A	P	c
9	Dokonać selekcji zdjęć i wybrać prawidłowo skadrowane	B	P	d
10	Wyjaśnić zaletę stosowania ekranów odbijających światło lampy błyskowej podczas wykonywania zdjęć reportażowych we wnętrzach	B	P	b
11	Wybrać właściwy rodzaj obiektywu do fotografowania wysokiej budowli z bliska	B	P	c
12	Wyjaśnić, kiedy na zdjęciach krajobrazu miejskiego można uzyskać ciekawe efekty barwne	B	P	b
13	Rozpoznać zdjęcie plenerowe wykonane z zastosowaniem złotego podziału	B	P	d
14	Wyjaśnić na co należy zwrócić uwagę podczas używania sprzętu w różnych warunkach atmosferycznych	B	P	a
15	Określić z ilu zdjęć powinien składać się reportaż	B	P	d
16	Zaplanować użycie filtra do niwelowania zamglenia na zdjęciu w technice cz-b	D	PP	c
17	Określić, jaką rolę w fotografii plenerowej pełni plan przedni	C	PP	d
18	Zaplanować jak wykonać zdjęcie panoramiczne krajobrazu techniką cyfrową	D	PP	c
19	Określić, w jakim celu stosujemy perspektywę skośną w fotografii architektury	C	PP	a
20	Zaplanować sposób wykonania zdjęcia reportażowego z lampą błyskową w rozległym, jasnym pomieszczeniu	D	PP	b

Przebieg testowania

Instrukcja dla nauczyciela

1. Ustal z uczniami termin przeprowadzenia sprawdzianu zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania.
2. Określ dla uczniów wymagania.
3. Przygotuj instrukcję dla ucznia, test i kartę odpowiedzi dla każdego ucznia.
4. Zapewnij odpowiednie warunki przeprowadzenia testu (czas, możliwość samodzielnej pracy).
5. Przed rozpoczęciem pracy zapoznaj ucznia z instrukcją.
6. Przeprowadź test w określonym czasie.

Instrukcja dla ucznia

1. Przeczytaj uważnie instrukcję.
2. Podpisz imieniem i nazwiskiem kartę odpowiedzi.
3. Zapoznaj się z zestawem zadań testowych, który zawiera 20 pytań o różnym stopniu trudności.
4. Udzielaj odpowiedzi tylko na załączonej karcie odpowiedzi. Poprawną odpowiedź zakreśl znakiem „X”. W przypadku pomyłki należy błędną odpowiedź zaznaczyć kółkiem a następnie ponownie zakreślić odpowiedź prawidłową.
5. Test składa się z dwóch części o różnym stopniu trudności: I część – poziom podstawowy, II część – poziom ponadpodstawowy. W sumie możesz uzyskać 20 punktów jeśli prawidłowo odpowiesz na wszystkie pytania w teście. Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymujesz „1” punkt. Natomiast za złą odpowiedź lub jej brak otrzymujesz „0” punktów.
6. Pracuj samodzielnie, bo tylko wtedy będziesz miał satysfakcję z wykonanego zadania.
7. Kiedy udzielenie odpowiedzi na jakieś pytanie sprawi Ci trudność, wtedy odłóż jego rozwiązanie na później i wróć do niego gdy zostanie Ci czas wolny.
8. Na rozwiązywanie testu masz 45 minut

Powodzenia!

Materiały dla ucznia:

- instrukcja,
- zestaw zadań testowych,
- karta odpowiedzi.

ZESTAW ZADAŃ TESTOWYCH

1. Żabia perspektywa w fotografii plenerowej określa zdjęcie
 - a) na którym znajdują się płazy.
 - b) wykonane np. z poziomu gruntu.
 - c) wykonane przez filtr zielony.
 - d) reportażowe przyrodnicze.
2. W jakich sytuacjach stosujemy metodę wielokrotnego błysku?
 - a) Przy fotografowaniu pod słońce.
 - b) Do fotografowania sztafażu.
 - c) Do nocnego fotografowania słabo oświetlonych budowli.
 - d) Do fotografowania błyskawic.
3. Z przedstawionych schematów wybierz ten, który odpowiada sztafażowi.

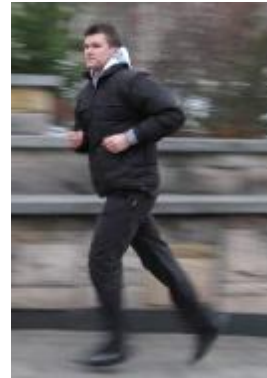

4. Dlaczego pliki RAW mogą okazać się bardzo przydatne przy wykonywaniu zdjęć plenerowych?
 - a) Dzięki dużej kompresji na karcie pamięci mieści się ich więcej niż innych plików.
 - b) Umożliwiają dokładną korekcję balansu bieli nawet jeśli w plenerze występowały warunki oświetleniowe uniemożliwiające dokładną korekcję barw przy fotografowaniu.
 - c) Umożliwiają wykonywanie dużej liczby zdjęć w krótkich odstępach czasowych ponieważ nie obciążają pamięci buforującej w aparacie.
 - d) Pliki RAW są na tyle popularne, że nie ma problemu z przeglądaniem tak zapisanych zdjęć, przy zapewnieniu dobrej jakości, nawet na starszych komputerach.
5. Jakiego oświetlenia użyjesz, aby otrzymać obraz zachowujący klimat i urok wnętrza obiektu architektonicznego?
 - a) Korzystamy ze światła zastanego.
 - b) Korzystamy z bezpośredniego światła lampy błyskowej dużej mocy.
 - c) Korzystamy ze światła świec woskowych.
 - d) Korzystamy ze światła lamp stroboskopowych.

6. W jakim celu stosujemy technikę zdjęć panoramicznych pionowych w fotografii architektury?
- W celu pokazania jak największej przestrzeni wokół obiektu.
 - W celu uatrakcyjnienia kompozycji.
 - Nie stosujemy.
 - W celu zmieszczenia na zdjęciu obiektu, którego w inny sposób nie można sfotografować w całości.
7. Na czym polega metoda błysku dopełniającego w fotografii reportażowej?
- Na stosowaniu więcej niż jednej lampy błyskowej (jedna daje światło zasadnicze a druga dopełniająca).
 - Na podświetleniu tła drugą lampą.
 - Na umieszczeniu pojedynczej lampy w pewnym oddaleniu od aparatu i wyzwaniu jej bezprzewodowo przy fotografowaniu.
 - Na oświetleniu światłem lampy części twarzy będących w cieniu podczas fotografowania np. pod światło przy bezpośrednim świetle słonecznym.
8. Jaki rodzaj zdjęć nazywamy zdjęciami reportażowymi?
- Zdjęcia obiektów w ruchu.
 - Wszystkie zdjęcia gdzie obiektem jest człowiek.
 - Zdjęcia opowiadające o życiu ludzi i zwierząt, o ich zajęciach.
 - Zdjęcia ukazujące człowieka w korzystnym świetle.
9. Które z poniższych zdjęć reportażowych jest prawidłowo skadrowane?

a)

b)

c)

d)

10. Jaką funkcję pełnią ekrany odbijające światło lampy błyskowej podczas wykonywania zdjęć reportażowych we wnętrzach?
- Zabezpieczają lampę przed uszkodzeniem.
 - Modelują światło w ten sposób, że dają na zdjęciu złudzenie fotografowania przy naturalnym oświetleniu zastanym.
 - Zabarwiają skórę na bardziej brązowy kolor.
 - Zwiększają kontrast i nasycenie kolorów fotografowanych przedmiotów.
11. Jakiego rodzaju obiektywu użyjesz do fotografowania wysokiej budowli z bliska?
- Standardowego.
 - Długoogniskowego.
 - Krótkoogniskowego.
 - Standardowego z nasadką zmiękczejacą.
12. Najciekawsze efekty barwne na zdjęciach krajobrazu miejskiego uzyskamy fotografując
- podczas pełni księżyca.
 - tuż po zachodzie słońca.
 - przed zachodem słońca.
 - gdy jest zupełnie ciemno.
13. Które z przedstawionych zdjęć jest skomponowane według zasad złotego podziału?

14. Używając sprzętu w różnych warunkach atmosferycznych należy zwrócić uwagę
- na warunki jego używania określone przez producenta sprzętu.
 - na to aby wilgotność powietrza podczas wykonywania zdjęć była $\geq 90\%$.
 - na ciężar sprzętu.
 - na to aby podczas deszczu nie fotografować.

15. Z jakiej ilości zdjęć musi składać się reportaż?
- Co najmniej z dwóch.
 - Minimum czterech.
 - Najwyżej z dziesięciu.
 - Nawet z jednego byle by oddało istotę wydarzenia.
16. Jakiego filtra zdjęciowego użyjesz do niwelowania efektu zamglenia podczas wykonywania zdjęć krajobrazu w technice fotografii czarno-białej?
- Niebieskiego.
 - Polaryzacyjnego.
 - Ciemnożółtego.
 - Szarego.
17. Jaka rolę w fotografii plenerowej pełni plan przedni?
- Jest najważniejszy ponieważ zawsze w planie przednim musi znajdować się główny temat zdjęcia.
 - Pełni rolę marginalną, najlepiej gdy zdjęcie zostanie skomponowane z jego pominięciem.
 - Pozbawia zdjęcie podstawy kompozycyjnej.
 - Uzupełnia obraz i skupia uwagę na temacie głównym zdjęcia.
18. W jaki sposób wykonujemy zdjęcia panoramiczne metodą cyfrową?
- Używamy specjalnej nasadki na obiektyw umożliwiającej wykonanie zdjęć panoramicznych.
 - W programie do komputerowej edycji zdjęć usuwamy po 1/3 szerokości zdjęcia u góry i u dołu. To co zostaje jest zdjęciem panoramicznym.
 - Stawiamy aparat na statywie, poziomujemy i wykonujemy kolejno szereg zdjęć z których każde zachodzi na siebie po ok. 1/3 szerokości. Później, w komputerze łączymy te zdjęcia ze sobą w odpowiednim do tego programie.
 - Używamy do tego aparatu wielkoformatowego na ławie optycznej z przystawką cyfrową.
19. W fotografii architektury stosujemy perspektywę skośną w celu
- pokazania bryłowości budynku.
 - celowego zasłonięcia zniszczonych fragmentów elewacji.
 - uniknięcia zniekształceń.
 - zmieszczenia całego obiektu w kadrze.
20. W jaki sposób wykonać zdjęcie reportażowe z lampą błyskową w rozległym, stosunkowo widnym pomieszczeniu aby dalsze plany były w miarę dobrze widoczne na zdjęciu?
- Zastosować materiał zdjęciowy minimum 800 ISO i fotografować z lampą błyskową skierowaną w stronę sufitu (czyli np. sklepienia kościoła).
 - Zmierzyć warunki naświetlania dla światła zastanego, ustawić w aparacie warunki, przy których zdjęcie będzie 2-3 razy nieoświetlone a lampę błyskową ustawić na naświetlanie nominalne (bez korekty).
 - Ustawić w aparacie najkrótszy możliwy czas synchronizacji i wykonać zdjęcia przy możliwie największej liczbie przysłony.
 - Ustawić w aparacie dwukrotne niedoświetlenie dla zdjęć wykonywanych z lampą błyskową i stosować warunki naświetlania właściwe do zmierzonego światła zastanego.

KARTA ODPOWIEDZI

Imię i nazwisko.....

Wykonywanie fotografii plenerowych

Zakreśl poprawną odpowiedź.

Nr zadania	Odpowiedź				Punkty
1.	a	b	c	d	
2.	a	b	c	d	
3.	a	b	c	d	
4.	a	b	c	d	
5.	a	b	c	d	
6.	a	b	c	d	
7.	a	b	c	d	
8.	a	b	c	d	
9.	a	b	c	d	
10.	a	b	c	d	
11.	a	b	c	d	
12.	a	b	c	d	
13.	a	b	c	d	
14.	a	b	c	d	
15.	a	b	c	d	
16.	a	b	c	d	
17.	a	b	c	d	
18.	a	b	c	d	
19.	a	b	c	d	
20.	a	b	c	d	
Razem:					

Test 2

Test dwustopniowy do jednostki modułowej „Wykonywanie fotografii plenerowych”

Test składa się z 20 zadań wielokrotnego wyboru:

- zadania od 1 do 14 są z poziomu podstawowego,
- zadania od 15 do 20 są z poziomu ponadpodstawowego.

Punktacja zadań: 0 lub 1 punkt

Za każdą prawidłową odpowiedź uczeń otrzymuje 1 punkt. Za złą odpowiedź lub jej brak uczeń otrzymuje 0 punktów.

Proponuje się następujące normy wymagań – uczeń otrzyma następujące oceny szkolne:

- dopuszczający – za rozwiązanie co najmniej 7 zadań z poziomu podstawowego,
- dostateczny – za rozwiązanie co najmniej 12 zadań z poziomu podstawowego,
- dobry – za rozwiązanie 16 zadań, w tym co najmniej 3 z poziomu ponadpodstawowego,
- bardzo dobry – za rozwiązanie 19 zadań, w tym co najmniej 5 z poziomu ponadpodstawowego.

Klucz odpowiedzi: 1. a, 2. a, 3. d, 4. a, 5. d, 6. a, 7. b, 8. b, 9. c, 10. a, 11. a, 12. b, 13. a, 14. a, 15. b, 16. d, 17. b, 18. b, 19. a, 20. b.

Plan testu

Nr zad.	Cel operacyjny (mierzone osiągnięcia ucznia)	Kategoria celu	Poziom wymagań	Poprawna odpowiedź
1	Wyjaśnić, jaką rolę spełnia obramowanie kadru	B	P	a
2	Rozpoznać zdjęcie wykonane metodą panoramowania	B	P	a
3	Wyjaśnić, na czym polega kompozycja frontalna w fotografowaniu architektury	B	P	d
4	Wyjaśnić, kiedy w fotografii architektury może być stosowana metoda błysku wielokrotnego	B	P	a
5	Wyjaśnić, która z perspektyw fotografowania jest najkorzystniejsza do wykonywania zdjęć reportażowych	B	P	d
6	Zdefiniować pojęcie „sceny rodzajowej”	A	P	a
7	Wyjaśnić, jaką rolę pełni mała głębia ostrości w zdjęciach reportażowych	B	P	b
8	Wyjaśnić zaletę stosowania ekranów odbijających światło lampy błyskowej podczas wykonywania zdjęć reportażowych we wnętrzach	B	P	b

9	Wybrać rodzaj oświetlenia odpowiedni do fotografowania spektakli teatralnych	B	P	c
10	Rozpoznać zdjęcie plenerowe wykonane z zastosowaniem obiektywu szerokokątnego	A	P	a
11	Wybrać właściwą czułość materiału zdjęciowego do określonych warunków	B	P	a
12	Wybrać właściwą metodę ustalenia warunków ekspozycji do określonych warunków zdjęciowych	B	P	b
13	Wybrać sposób wykonania zdjęcia kopuły lub sufitu	B	P	a
14	Określić przydatność czułości materiału zdjęciowego w zależności od panujących warunków	B	P	a
15	Określić, w jaki sposób można wykonać zdjęcie błyskawicy	C	PP	b
16	Zaplanować jak zminimalizować efekt zbiegających się do góry linii w fotografii architektury	D	PP	d
17	Określić sposób przygotowania sprzętu do wykonania zdjęć w plenerze	C	PP	b
18	Zaplanować sprzęt do wykonania zdjęć metodą wielokrotnego błysku	D	PP	b
19	Zaplanować sposób właściwego określenia warunków ekspozycji we mgle	D	PP	a
20	Zaplanować sposób właściwego określenia warunków ekspozycji do wykorzystania światła zastanego przy fotografowaniu z lampą błyskową	D	PP	b

Przebieg testowania

Instrukcja dla nauczyciela

1. Ustal z uczniami termin przeprowadzenia sprawdzianu zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania.
2. Określ dla uczniów wymagania.
3. Przygotuj instrukcję dla ucznia, test i kartę odpowiedzi dla każdego ucznia.
4. Zapewnij odpowiednie warunki przeprowadzenia testu (czas, możliwość samodzielnej pracy).
5. Przed rozpoczęciem pracy zapoznaj ucznia z instrukcją.
6. Przeprowadź test w określonym czasie.

Instrukcja dla ucznia

1. Przeczytaj uważnie instrukcję.
2. Podpisz imieniem i nazwiskiem kartę odpowiedzi.
3. Zapoznaj się z zestawem zadań testowych, który zawiera 20 pytań o różnym stopniu trudności.
4. Udzielaj odpowiedzi tylko na załączonej karcie odpowiedzi. Poprawną odpowiedź zakreśl znakiem „X”. W przypadku pomyłki należy błędną odpowiedź zaznaczyć kółkiem a następnie ponownie zakreślić odpowiedź prawidłową.
5. Test składa się z dwóch części o różnym stopniu trudności: I część – poziom podstawowy, II część – poziom ponadpodstawowy. W sumie możesz uzyskać 20 punktów jeśli prawidłowo odpowiesz na wszystkie pytania w teście. Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymujesz „1” punkt. Natomiast za złą odpowiedź lub jej brak otrzymujesz „0” punktów.
6. Pracuj samodzielnie, bo tylko wtedy będziesz miał satysfakcję z wykonanego zadania.
7. Kiedy udzielenie odpowiedzi na jakieś pytanie sprawi Ci trudność, wtedy odłóż jego rozwiązanie na później i wróć do niego gdy zostanie Ci czas wolny.
8. Na rozwiązywanie testu masz 45 minut.

Powodzenia!

Materiały dla ucznia:

- instrukcja,
- zestaw zadań testowych,
- karta odpowiedzi.

ZESTAW ZADAŃ TESTOWYCH

1. Jaka rolę spełnia obramowanie kadru w fotografii plenerowej?
 - a) wypełnia np. nieciekawe niebo i zamyka kompozycję.
 - b) upiększa zdjęcie poprzez komputerowe dodanie kolorowej ramki.
 - c) nadaje zdjęciu zagadkowy charakter.
 - d) jest podstawowym błędem początkującego fotografa.
2. Które ze zdjęć jest wykonane metodą panoramowania?

3. Na czym polega kompozycja frontalna w fotografowaniu architektury?
 - a) na fotografowaniu obiektu o wschodzie słońca.
 - b) na fotografowaniu obiektu z góry.
 - c) na fotografowaniu obiektu z perspektywy horyzontalnej.
 - d) na fotografowaniu obiektu od jej przedniej strony, czyli od frontu.
4. Przy jakiej sytuacji wskazane jest zastosowanie metody błysku wielokrotnego?
 - a) przy fotografowaniu dużych, ciemnych wnętrz.
 - b) przy fotografowaniu nocnym wysokich wież kościelnych.
 - c) do doświetlenia pozostających w cieniu elementów jasno oświetlonych budowli.
 - d) do wypełniania światłem ciemnych miejsc w fotografowanych wnętrzach.

5. Która z perspektyw fotografowania jest najkorzystniejsza do wykonywania zdjęć reportażowych?
 - a) pionowa i horyzontalna bo żabia zbyt zniekształca perspektywę.
 - b) tylko horyzontalna bo inne dają nieprzyjemne zniekształcenia.
 - c) żabia i horyzontalna.
 - d) wszystkie trzy, bo mogą uatrakcyjnić temat.

6. Sceny rodzajowe to rodzaj zdjęć reportażowych przedstawiających
 - a) aspekty życia codziennego.
 - b) widowisko teatralne.
 - c) życie zwierząt.
 - d) uroczystości rodzinne.

7. Jaką rolę w wykonywaniu zdjęć reportażowych pełni mała głębia ostrości?
 - a) zmniejsza kontrasty podczas fotografowania w pełnym słońcu.
 - b) wyodrębnia temat główny.
 - c) wydobywa szczegóły w dalszych planach.
 - d) w fotografii reportażowej nie stosuje się małej głębi ostrości.

8. Jaką funkcję pełnią ekrany odbijające światło lampy błyskowej podczas fotografowania zdjęć reportażowych we wnętrzach?
 - a) zabezpieczają lampę przed uszkodzeniem.
 - b) modelują światło w ten sposób, że dają na zdjęciu złudzenie fotografowania przy naturalnym oświetleniu zastanym.
 - c) zabarwiają skórę na bardziej brązowy kolor.
 - d) zwiększają kontrast i nasycenie kolorów fotografowanych przedmiotów.

9. Jaki rodzaj oświetlenia jest najodpowiedniejszy do fotografowania spektakli teatralnych i koncertów?
 - a) bezpośrednie światło lampy błyskowej.
 - b) reflektory studyjne.
 - c) oświetlenie zastane w miejscu spektaklu.
 - d) reflektory halogenowe umieszczone symetrycznie względem sceny.

10. Które z przedstawionych poniżej zdjęć zostało wykonane obiektywem szerokokątnym?

c)

d)

11. Jaka czułość materiału zdjęciowego będzie odpowiednia do wykonania zdjęć reportażowych w plenerze przy oświetleniu bezpośrednim światłem słonecznym z wykorzystaniem błysku dopełniającego?
- 50 – 100 ISO.
 - 400 – 800 ISO.
 - każda z przedziału 50 – 800 ISO.
 - wyłącznie 200 ISO.
12. Którą z przedstawionych poniżej metod pomiaru warunków ekspozycji zastosujesz do fotografowania motywów krajobrazu z dużą ilością śniegu lub asfaltu?
- pomiar światła odbitego dokonany za pomocą matrycowego systemu pomiaru w nowoczesnych aparatach.
 - pomiar światła padającego za pomocą światłomierza ręcznego.
 - pomiar światła odbitego od ludzkiej skóry z poprawką minus $\frac{1}{2}$ przysłony.
 - pomiar światła odbitego światłomierzem ręcznym.
13. Wybierz sposób najwłaściwszy dla sfotografowania kopuły lub sufitu:
- należy położyć aparat na podłodze obiektywem skierowanym ku górze.
 - należy zastosować filtr szary.
 - należy ustawić aparat na statywie i zastosować lustro odbijające obraz kopuły.
 - należy zastosować obiektyw lustrzany.
14. W jakich okolicznościach, przy wykonywaniu zdjęć reportażowych, w ciągu dnia, na otwartej przestrzeni zastosowanie materiału zdjęciowego o czułości 100 ISO może być bardziej celowe od zastosowania czułości 400 ISO?
- gdy może wystąpić konieczność posłużenia się błyskiem dopełniającym.
 - gdy mamy do sfotografowania szybko poruszające się obiekty.
 - gdy chcemy uzyskać jak największą głębie ostrości.
 - przy zdjęciach w rozległych, widnych pomieszczeniach.
15. Wybierz sposób wykonania zdjęcia błyskawicy?
- trzeba wykazać się refleksem i naciskać spust migawki razem z pojawieniem się błyskawicy.
 - należy stabilnie ustawić aparat, wycelować obiektyw w stronę spodziewanej błyskawicy i otworzyć migawkę na dłuższy czas.
 - ze względów bezpieczeństwa nie powinno wykonywać się zdjęć podczas burzy.
 - należy w tym celu posłużyć się wysokospecjalistycznym sprzętem fotograficznym do celów naukowych posiadającym bardzo krótkie czasy otwarcia migawki.

16. Jak w prosty sposób zminimalizować efekt zbiegających się do góry linii w fotografii architektury?
- fotografować obiekt z perspektywy zabiej.
 - fotografować obiekt w kadrze poziomym.
 - fotografując z niewielkiej odległości używać obiektywu szerokokątnego.
 - fotografować obiektu z oddalenia lub wzniesienia.
17. Co należy wykonać przed wyruszeniem w teren gdzie będą realizowane zdjęcia plenerowe?
- za każdym razem należy sprawdzić czy moc lampy błyskowej nie uległa zmniejszeniu w wyniku zużywania się palnika.
 - należy dokonać sprawdzenia sprzętu zdjęciowego i pomocniczego w warunkach jakie będą występowały podczas wykonywania zdjęć (np. mróz czy upał).
 - należy sprawdzić czy nie zbliża się czas przeglądu technicznego aparatu.
 - przed szczególnie ważnymi zdjęciami należy wykonać przegląd serwisowy aparatu w autoryzowanym punkcie serwisowym.
18. Przy wykonywaniu zdjęć nocnych metodą błysku wielokrotnego niezbędne będzie wykorzystanie
- światła błyskawic.
 - statywu i lampy błyskowej.
 - filtra szarego lub połówkowego.
 - lampy stroboskopowej
19. Ustalając warunki ekspozycji zdjęcia we mgle należy
- prześwietlić o pół lub o jedną przysłonę.
 - niedoświetlić o pół lub o jedną przysłonę
 - wziąć poprawkę na efekt Szwarcschilda.
 - dokonywać pomiaru wyłącznie światła odbitego od obiektów architektonicznych.
20. W jaki sposób wykonać zdjęcie reportażowe z lampą błyskową w rozległym, stosunkowo widnym pomieszczeniu aby dalsze plany były w miarę dobrze widoczne na zdjęciu?
- zastosować materiał zdjęciowy minimum 800 iso i fotografować z lampą błyskową skierowaną w stronę sufitu (czyli np. sklepienia kościoła).
 - zmierzyć warunki naświetlania dla światła zastanego, ustawić w aparacie warunki, przy których zdjęcie będzie 2-3 razy nieoświetlone a lampę błyskową ustawić na naświetlanie nominalne (bez korekty).
 - ustawić w aparacie najkrótszy możliwy czas synchronizacji i wykonać zdjęcia przy możliwie największej liczbie przysłony.
 - ustawić w aparacie dwukrotne niedoświetlenie dla zdjęć wykonywanych z lampą błyskową i stosować warunki naświetlania właściwe do zmierzonego światła zastanego.

KARTA ODPOWIEDZI

Imię i nazwisko.....

Wykonywanie fotografii plenerowych

Zakreśl poprawną odpowiedź

Nr zadania	Odpowiedź				Punkty
1.	a	b	c	d	
2.	a	b	c	d	
3.	a	b	c	d	
4.	a	b	c	d	
5.	a	b	c	d	
6.	a	b	c	d	
7.	a	b	c	d	
8.	a	b	c	d	
9.	a	b	c	d	
10.	a	b	c	d	
11.	a	b	c	d	
12.	a	b	c	d	
13.	a	b	c	d	
14.	a	b	c	d	
15.	a	b	c	d	
16.	a	b	c	d	
17.	a	b	c	d	
18.	a	b	c	d	
19.	a	b	c	d	
20.	a	b	c	d	
Razem:					

7. LITERATURA

1. Burzyński R.: Fotografia reportażowa. WAiF, Warszawa 1960
2. Busch D. D.: Fotografia cyfrowa dla profesjonalistów. Wydawnictwo RM, Warszawa 2004
3. Dederko W.: Fotografowanie architektury. COMUK, Warszawa 1971
4. Dederko W.: Oświetlenie w fotografii. WAiF, Warszawa 1972
5. Dederko W.: Sztuka fotografowania. COMUK, Warszawa 1986
6. Dederko W.: Mariański R., Reportaż fotograficzny. COMUK, Warszawa 1972
7. Fotografia od A do Z pod red. M. Langford. Muza, Warszawa 1992
8. Hedgecoe J.: Praktyczny kurs fotografii. Wyd. Ryszard Kluszczyński, Kraków 2000
9. King J. A.: Fotografuj cyfrowo jak profesjonalista. Wydawnictwo RM, Warszawa 2004
10. Kotecki A.: Pracownia fotograficzna 1. WSiP, Warszawa 1988.
11. Krejser R.: Światłomierze i filtry fotograficzne. WAiF, Warszawa 1975
12. Latoś H.: 77 tematów fotograficznych. WAiF, Warszawa 1975
13. Mroczek A. A.: Książka o fotografowaniu. Wydawnictwo KOROPRINT-ELEW, Warszawa 2005
14. Mierzecka J.: Fotografowanie zabytków i dzieł sztuki. Arkady, Warszawa 1972
15. Nelken N., Wójcik P.: Fotografuję sport. WNT, Warszawa 1987
16. Paule Ladislav: Pejzaż fotograficzny. Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa 1984
17. Shaw J.: Fotografia Krajobrazu, [online]
<http://akson.sgh.waw.pl/~smalaz/ksiazka/wstep.html> dostęp 20 grudnia 2007
18. Wszystko o fotografii, pod red. P. Montel. Arkady, Warszawa 1984

Literatura metodyczna

1. Figurski J., Symela K. (red.): Modułowe programy nauczania w kształceniu zawodowym. Wyd. ITeE, Radom 2001
2. Niemierko B.: Pomiar wyników kształcenia. WSiP S.A., Warszawa 1999
3. Okoń W.: Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2003
4. Plewka Cz.: Metodyka nauczania teoretycznych przedmiotów zawodowych, cz. I i II. Wyd. ITeE, Radom 1999